

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
збірник наукових праць
(за матеріалами науково-практичної конференції)

Одеса
2023

УДК:376
П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ
Вченої Ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол №4 від 26.10.2023 р.)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ганчар І. Л. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичного виховання і спорту Національного університету «Одеська морська академія».

Кисличенко В. А. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – професор **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Лещій Н. П. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л. В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С. Д. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», завідувачка СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Галущенко В. І. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Григор'єва Л. В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць (за матеріалами науково-практичної конференції) / редкол. О. І. Форостян та ін. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 295 с.

УДК:376

ББК:74.00

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

Додатково пропонують виконати відповідну дію за наслідками прочитаного. Дитині також пропонується співвіднести написане слово з відповідним малюнком у ситуації вибору (лампа - лапа, корито - копито, трава - дрова, цукерки - конверти, шафа - шарф, стіл - стовбур).

Обстеження навички читання, запропоноване А. Н. Корневим, оцінює спосіб читання, швидкість, правильність, автоматизованість та розуміння. У цих рекомендаціях враховуються вікові нормативи та визначається коефіцієнт техніки читання, який розраховується за певною формулою.

Однією із складових функціональної основи процесу читання є рівень сформованості довільної уваги. Порушення уваги може спричинити труднощі при оволодінні навичкою читання.

Основними принципами логопедичної роботи є принципи комплексності та системності, принцип обліку патогенезу, принцип обліку психологічної структури процесу читання, принцип максимальної опори на полімодальні аферентації, принцип поетапного формування розумових дій та дидактичні засади навчання.

Висновки. Основними завданнями подолання дислексії є: формування техніки читання, подолання дислексичних помилок та формування розуміння прочитаного. Однією з важливих завдань логопедичної роботи не лише подолання порушень читання, а й попередження їх виникнення в дітей дошкільного віку, особливо в дітей із порушенням звуковимови.

Список використаних джерел:

1. Берник Т. Л. Розвиток диференційованих форм логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими вадами в Україні (1945-2000) : дис... канд. пед. наук: 13.00.03 / Ін-т спец. педагогіки АПН України. Київ. 2006. 300 с.
2. Гладуш В. А. Розвиток теорії логопедії в Україні: історичний аспект. Педагогічні науки: теорія. історія. інноваційні технології : науковий журнал. СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2014. 3 (37). С. 442–450.
3. Пахомова Н. Г. Спеціальна педагогіка з історією: навч. посіб. Для студ. спец. 6.010100 «Корекційна освіта». Полтав. нац. пед. ун-т ім. В.Г. Короленка. 2-ге вид., випр., перероб. Полтава. АСМІ, 2012. 279.
4. Тарасун В. В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ. Вид-во Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. 2004. 348.

Форостян О.І., Хапатнюковська В.О.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день однією з актуальних проблем є реалізація форм, методів та способів навчання в умовах роботи з дітьми, які мають мовленнєві розлади. На даний момент широко розглядається проблема, пов'язана з використанням технічних засобів навчання у логопедичній роботі. Діти сучасного суспільства найчастіше більшу частину свого вільного часу проводять за комп'ютером, граючи у різні віртуальні ігри. Отже, логопедичне заняття з дитиною може включати

використання комп'ютерних технологій або інших технічних засобів навчання для більш захоплюючої роботи.

Виклад основного матеріалу. В даний час створено безліч технічних засобів навчання, які допомагають вчителям – логопедам у навчальній, виховній та корекційній роботі з дітьми. Як приклад можна навести авторів, які вказують на важливість та результативність застосування у навчально – виховній роботі технічних засобів навчання: Шахмаєва Н. М., Кузьміну Н. В., Тизонова І. І. та ін., обґрунтовують необхідність застосування технічних засобів на різних етапах навчально-виховного процесу, а також доводять ефективність застосування окремих видів технічних засобів навчання. Використання ТЗН має важливе місце для корекції недоліків розвитку мовлення дітей. До ТЗН відноситься апаратура, що сприяє більш ефективному та якісному засвоєнню та закріпленню отриманого матеріалу в найбільш доступній та цікавій формі для дитини.

Розглядаючи проблему з психолого – педагогічного погляду, можна сказати, що провідною діяльністю у дошкільному віці є гра, отже, і технічний засіб має бути доступним для сприйняття дітям, і навіть викликати інтерес.

На даний момент у логопедії використовується величезна кількість ТЗН, які розкривають їхні комунікаційні переваги, які допоможуть в індивідуальному коригуванні з урахуванням темпу розвитку кожної дитини. Використання саме технічних засобів навчання дозволяє дитині розширити можливості у спілкуванні, самоосвіті, навчанні в процесі гри, що значно підвищує результативність всього корекційного навчання [1].

Використання розвиваючих комп'ютерних ігор дозволяє вирішувати низку корекційних завдань: розвиток та корекція психічних процесів; розвиток пізнавальної активності та самоконтролю; активізація словника; закріплення раніше здобутих навичок; розвиток дрібної моторики та зорово – моторної координації; розвиток основ міжособистісної комунікації через сюжетний персонаж.

В даний час з розробок широко використовуються логопедичні тренажери "Дельта", "Вчимося говорити", "Візуальний тренажер вимови". І хоча їх не назвеш найсучаснішими засобами, вони залишаються найдоступнішими для системи спеціального навчання.

Якщо розглядати персональний комп'ютер як універсальний вимірювальний прилад, то можна говорити про найвдаліше технічне рішення задач візуалізації мови. Отже, зрозумілість, виразність, розбірливість мови – базується на здібності людини продукувати та поєднувати фонематичні ланцюжки звуків прийняті, загальноновживаних у певному мовному середовищі. При цьому вони також можуть бути об'єктивно змінені щодо швидкості промовлення окремих слів за хвилину чи підвищення чи розуміння інтонаційного ряду [2].

Проте мовленнєві порушення настільки різноманітні, а методичні підходи настільки різнопланові, що навряд можна було б покласти основою автоматизованого, комп'ютерного підходу до корекції мовленнєвих порушень.

Саме тому всі розробки можна вважати допоміжними засобами логопедичної роботи, при цьому більшість цих засобів є досить унікальними та надзвичайно ефективними. У руках творчо працюючого фахівця, вони здатні у кілька разів прискорити формування та корекцію необхідних мовленнєвих компонентів.

На сьогоднішній день у системі освіти відбуваються досить значні зміни, це наукова, методична, а також матеріальна база установ. У роботу педагогів запроваджується система комп'ютерних технологій.

На сьогоднішня у спеціальному корекційному освітньому закладі учитель-логопед широко використовує у своїй роботі комп'ютерні технології. Це різноманітні логопедичні тренажери, інтерактивні посібники, а також комп'ютерні презентації, зроблені у програмі PowerPoint. Діти з великим інтересом займаються на заняттях і виявляють свою цікавість. Заняття перетворюється на цікавий та захоплюючий процес.

Так презентація поєднує в собі яскраве зображення, звук, різні анімації, що значно покращує сприйняття інформації, що надається. Презентація відрізняється від використання простих карток тим, що вона дозволяє витратити менше часу на підготовку до заняття, підвищує мотивацію та допомагає легше засвоїти матеріал та доставляє позитивні емоції як дитині, так і логопеду [3].

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що використання технічних засобів навчання несе певні цілі та включає низку важливих завдань, спрямованих на навчальну, виховну та корекційну роботу. Підвищують наочність, збагачують коло уявлень дитини, створюють позитивне емоційне ставлення, розвивають пізнавальну діяльність, просторову уяву та сприяють розвитку мислення. Підготовка вчителя - логопеда до заняття стає менш витратною за часом і засвоєння дитиною вивченого матеріалу відбувається швидше. Технічні засоби навчання – це вдосконалення всього педагогічного процесу, які сприяють підвищенню інтересу до навчання, ефективності корекції мовленнєвого порушення.

Список використаних джерел:

1. Дяченко К. Г. Інновації в корекції писемного мовлення молодших школярів. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2010. 320 с.
2. Журавльова Л. С. Сучасні підходи до вивчення порушень мовленнєвого розвитку молодших школярів. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2016. С. 89-101.
3. Логопедія / за ред. М. К. Шермет. Київ: Слово, 2017. 576 с.

Форостян О. І., Чернийчук Д.

ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ДИЗАРТРИЄЮ

Постановка проблеми. Розвиток мовлення з умінням чіткої вимовизвуків, їх розрізнення, володіння артикуляційного апарату з правильною будовою слів – все це на даний час є поширеною проблемою